

KARTA CHARAKTERYSTYKI

SEKCJA 1: Identyfikacja substancji/mieszaniny i identyfikacja przedsiębiorstwa

1.1 Identyfikator produktu

Nazwa produktu : PE/P/Q BROWN RAL 8024

Kod produktu : 56010

1.2 Istotne zidentyfikowane zastosowania substancji lub mieszaniny oraz zastosowania odradzane

Zastosowania materiału : Farba lub inna podobna substancja.

: Jedynie do stosowania przemysłowego.

1.3 Dane dotyczące dostawcy karty charakterystyki

Inver S.p.A. con Unico Socio
Via di Corticella 205 - Bologna
Phone: +39 051 6380411
Fax: +39 051 322000

Adres e-mail osoby odpowiedzialnej za tę kartę charakterystyki : minerbio.regulatory@sherwin.com

1.4 Numer telefonu alarmowego

Krajowa instytucja doradcza/Ośrodek zatruc

Numer telefonu : 112 - Centrum informacyjne (dostępne 24 godziny)

Dostawca

Numer telefonu : +39 051 6606811

Godziny pracy : 08:30 - 17:30

SEKCJA 2: Identyfikacja zagrożeń

2.1 Klasyfikacja substancji lub mieszaniny

Definicja produktu : Mieszanina

Klasyfikacja według rozporządzenia (EC) Nr 1272/2008 [CLP/GHS]

Aquatic Chronic 3, H412

Produkt został sklasyfikowany jako niebezpieczny według rozporządzenia (WE) 1272/2008 ze zmianami.

Pełny tekst powyższych zwrotów H podano w Sekcji 16.

Bardziej szczegółowe informacje dotyczące wpływu na stan zdrowia oraz ewentualnych objawów można znaleźć w rozdziale 11.

2.2 Elementy oznakowania

Hasło ostrzegawcze : Brak hasła ostrzegawczego.

Zwroty wskazujące rodzaj zagrożenia : Działa szkodliwie na organizmy wodne, powodując długotrwałe skutki.

Zwroty wskazujące środki ostrożności

Zapobieganie : Unikać uwolnienia do środowiska.

Reagowanie : Nie dotyczy.

SEKCJA 2: Identyfikacja zagrożeń

Przechowywanie	: Nie dotyczy.
Usuwanie	: Zawartość i pojemnik usuwać do zgodnie z przepisami miejscowymi, regionalnymi, krajowymi, i międzynarodowymi.
Uzupełniające elementy etykiety	: Uwaga! W przypadku stosowania może się tworzyć niebezpieczny pył respirabilny. Nie wdychać pyłu. WYŁĄCZNIE DO UŻYTKU PRZEMYSŁOWEGO
Ograniczenia dotyczące produkcji, wprowadzania do obrotu i stosowania niektórych niebezpiecznych substancji, preparatów i wyrobów	: Nie dotyczy.
Specjalne wymagania dotyczące pakowania	
Nie dotyczy.	

2.3 Inne zagrożenia

Ta mieszanina nie zawiera żadnych substancji, które oceniono jako PBT lub vPvB.

Inne zagrożenia nie odzwierciedlone w klasyfikacji	: Może stworzyć palne stężenia pyłu w powietrzu.
---	--

SEKCJA 3: Skład/informacja o składnikach**3.2 Mieszanina**

Nazwa produktu/ składnika	Identyfikatory	%	Rozporządzenie (WE) Nr 1272/2008 [CLP]	Typ
Iron Oxide	REACH #: 01-2119457554-33 WE: 257-098-5 CAS: 51274-00-1	≤5	Nie sklasyfikowany.	[2]
Ditlenku tytanu	REACH #: 01-2119489379-17 WE: 236-675-5 CAS: 13463-67-7	≤3	Nie sklasyfikowany.	[2]
Tlenki żelaza	WE: 215-168-2 CAS: 1309-37-1	≤3	Nie sklasyfikowany.	[2]
UV Absorber	WE: 264-513-3 CAS: 63843-89-0	<0.25	Acute Tox. 4, H302 STOT RE 1, H372 Aquatic Chronic 1, H410 (M=10) Pełny tekst powyższych zwrotów H podano w Sekcji 16.	[1]

Nie zawiera składników, które w świetle obecnej wiedzy dostawcy oraz w danym stężeniu są klasyfikowane jako niebezpieczne dla zdrowia lub otoczenia, klasyfikowane są jako PBT lub vPvB, lub którym przypisano ograniczenia co do występowania w środowisku pracy, nie ma więc wymogu wymieniania ich w niniejszym ustępie.

Typ

- [1] Substancja sklasyfikowana jako szkodliwa dla zdrowia lub środowiska
 [2] Substancja, dla której wyznaczono dopuszczalne stężenie w środowisku pracy
 [3] Substancja spełnia kryteria dla jej zaklasyfikowania jako PBT zgodnie z Rozporządzeniem (WE) Nr 1907/2006, Aneks XIII
 [4] Substancja spełnia kryteria dla jej zaklasyfikowania jako vPvB zgodnie z Rozporządzeniem (WE) Nr 1907/2006, Aneks XIII
 [5] Substancja wywołująca równorzędne obawy
 [6] Dodatkowe ujawnienie z uwagi na politykę firmy

SEKCJA 3: Skład/informacja o składnikach

Najwyższe dopuszczalne stężenia, jeśli są dostępne, wymienione są w sekcji 8.

SEKCJA 4: Środki pierwszej pomocy

4.1 Opis środków pierwszej pomocy

- Ogólne** : W razie jakichkolwiek wątpliwości, lub jeżeli objawy nie ustępują, należy zasięgnąć pomocy lekarskiej. Nigdy nie podawać niczego doustnie osobie nieprzytomnej. W razie utraty przytomności, należy ułożyć w pozycji stabilizowanej (położenie na boku) i uzyskać pomoc lekarską.
- Kontakt z okiem** : Usunąć szkła kontaktowe. Natychmiast rozpocząć przemywanie oczu wodą przez okres conajmniej 10 minut. Należy zwrócić się o pomoc do lekarza okulisty.
- Droga oddechowa** : Zapewnić dostęp do świeżego powietrza. Zapewnić osobie ciepło i spokój. Jeżeli osoba nie oddycha, oddycha nieregularnie lub gdy oddychanie ustało, wykwalifikowany personel powinien wykonać sztuczne oddychanie lub podać tlen.
- Kontakt ze skórą** : Zdjąć skażoną odzież i buty. Skórę należy myć dokładnie wodą z mydłem lub stosować sprawdzony środek do mycia skóry. NIE wolno używać rozpuszczalników ani rozcieńczalników.
- Spożycie** : Po połknięciu skonsultować się natychmiast z lekarzem i pokazać opakowanie lub etykietę. Zapewnić osobie ciepło i spokój. NIE wywoływać wymiotów.
- Ochrona osób udzielających pierwszej pomocy** : Nie należy podejmować żadnych działań, które stwarzałyby ryzyko dla kogokolwiek chyba, że jest się odpowiednio przeszkolonym. Może być niebezpiecznym dla osoby udzielającej sztucznego oddychania usta usta.

4.2 Najważniejsze ostre i opóźnione objawy oraz skutki narażenia

Nie ma dostępnych danych dotyczącej niniejszej mieszaniny. Procedura stosowana dla uzyskania klasyfikacji zgodnie z Rozporządzeniem (WE) Nr 1272/2008 [CLP/GHS]. Szczegóły podano w Sekcjach 2 i 3.

Uwzględniono opóźnione i bezpośrednie działanie, a także działanie chroniczne składników przy krótkotrwałej i długotrwałej ekspozycji drogą pokarmową, przez wdychanie, przez kontakt ze skórą i z oczami, tam gdzie takie informacje są znane.

Proszki stosowane do powlekania, mogą powodować miejscowe podrażnienia skóry, w jej zagięciach lub pod ciasnymi częściami ubrania.

4.3 Wskazania dotyczące wszelkiej natychmiastowej pomocy lekarskiej i szczególnego postępowania z poszkodowanym

- Informacje dla lekarza** : W razie wdychania produktów rozkładu powstających podczas pożaru, wystąpienie objawów może być opóźnione. Narażona osoba może wymagać nadzoru lekarskiego przez 48 godzin.
- Szczególne sposoby leczenia** : Bez specjalnego leczenia.

Patrz Informacje toksykologiczne (część 11)

SEKCJA 5: Postępowanie w przypadku pożaru

5.1 Środki gaśnicze

- Odpowiednie środki gaśnicze** : Zaleca się: piana odporna na działanie alkoholu, warstwa dwutlenek węgla
- Niewłaściwe środki gaśnicze** : Nie używać strumienia wody.
Nie stosować gazu obojętnego pod wysokim ciśnieniem (np. CO₂).

5.2 Szczególne zagrożenia związane z substancją lub mieszaniną

- Zagrożenia ze strony substancji lub mieszaniny** : Spalanie powoduje wytwarzanie gęstego, czarnego dymu. Kontakt z produktami rozkładu może być niebezpieczny dla zdrowia.

SEKCJA 5: Postępowanie w przypadku pożaru

Niebezpieczne produkty spalania : Produkty rozkładu mogą zawierać następujące materiały: tlenek węgla, dwutlenek węgla, dym, tlenki azotu.

5.3 Informacje dla straży pożarnej

Specjalne działania ochronne dla strażaków : Zamknięte pojemniki, wystawione na działanie ognia należy chłodzić wodą. Zabezpieczyć przed przedostaniem się wycieków z pożaru do kanalizacji burzowej lub cieków wodnych.

Specjalne wyposażenie ochronne dla strażaków : Strażacy powinni nosić izolacyjne aparaty oddechowe i pełną odzież ochronną.

SEKCJA 6: Postępowanie w przypadku niezamierzonego uwolnienia do środowiska

6.1 Indywidualne środki ostrożności, wyposażenie ochronne i procedury w sytuacjach awaryjnych

Dla osób nienależących do personelu udzielającego pomocy : Należy usunąć wszelkie źródła zapłonu i przewietrzyć pomieszczenie. Unikać wdychania pyłu. Należy zastosować środki ochrony wymienione w sekcjach 7 i 8.

Nie udzielać zezwolenia na wejście - niepotrzebnemu i nie zabezpieczonemu personelowi.

Dla osób udzielających pomocy : Jeśli dla usuwania rozlewu potrzebna jest odzież specjalna, zapoznać się z informacjami w punkcie 8, dotyczącymi materiałów właściwych i nieodpowiednich. Patrz także informacje w punkcie "Dla osób nienależących do personelu udzielającego pomocy".

6.2 Środki ostrożności w zakresie ochrony środowiska

: Nie odpuszczać do przedostania się do kanalizacji, zbiorników i cieków wodnych. W razie zanieczyszczenia tym wyrobem jezior, rzek lub systemów ściekowych, należy zawiadomić odpowiednie władze, zgodnie z miejscowymi przepisami.

6.3 Metody i materiały zapobiegające rozprzestrzenianiu się skażenia i służące do usuwania skażenia

: Rozlaną/rozsypaną substancję należy zebrać odpowiednio zabezpieczonym elektrycznie odkurzaczem, lub zmieść na mokro, a następnie usunąć zgodnie z miejscowymi przepisami (patrz sekcja 13). Nie używać suchej miotły, może to powodować chmury pyłu lub wyładowania elektryczności statycznej.

6.4 Odniesienia do innych sekcji

: Informacje dotyczące kontaktu w sytuacji awaryjnej podano w Sekcji 1.
Informacje dotyczące odpowiedniego indywidualnego wyposażenia ochronnego podano w Sekcji 8.
Informacje dotyczące dodatkowej obróbki odpadów podano w Sekcji 13.

SEKCJA 7: Postępowanie z substancjami i mieszaninami oraz ich magazynowanie

Informacje podane w tym punkcie zawierają ogólne porady i wytyczne. Dla uzyskania informacji dotyczących konkretnych zastosowań, według scenariuszy narażenia, należy zapoznać się z wykazem zidentyfikowanych zastosowań w Sekcji 1.

Należy uzyskać poradę kompetentnego lekarza medycyny pracy co do oceny pracowników z dolegliwościami skórnymi lub oddechowymi przed ponownym narażeniem danego pracownika na produkt.

7.1 Środki ostrożności dotyczące bezpiecznego postępowania

: Należy zapobiegać tworzeniu się pyłu w ilościach powyżej granicy zapłonu, wybuchu lub NDS.

Sprzęt elektryczny i oświetleniowy powinien być zabezpieczony zgodnie z odpowiednimi normami; aby nie dopuścić pyłu do kontaktu z gorącymi powierzchniami, iskrami i innymi źródłami zapłonu.

Mieszanina może się naładować elektrostatycznie: należy zawsze stosować przewody uziemiające w trakcie jej przenoszenia z jednego pojemnika do drugiego.

Osoby obsługujące powinny nosić antystatyczne obuwie i ubranie, a podłogi powinny przewodzić elektryczność.

Trzymać z dala od ciepła, iskier i płomienia.

Unikać kontaktu ze skórą i oczami. Unikać wdychania pyłu, pyłów, rozpylonej cieczy lub mgły powstałych podczas nakładania niniejszej mieszanki. Unikać wdychania pyłu powstającego w trakcie piaskowania.

SEKCJA 7: Postępowanie z substancjami i mieszaninami oraz ich magazynowanie

Należy zabronić spożywania pokarmów i napojów oraz palenia tytoniu w obszarze, w którym ten materiał jest przechowywany, przemieszczany i przetwarzany. Nosić właściwe indywidualne wyposażenie ochronne (patrz Sekcja 8). Należy przechowywać w pojemnikach z takiego samego materiału, co oryginalny. Należy postępować zgodnie z przepisami bezpieczeństwa i higieny pracy. Nie odpuszczać do przedostania się do kanalizacji, zbiorników i cieków wodnych.

7.2 Warunki bezpiecznego magazynowania, w tym informacje dotyczące wszelkich wzajemnych niezgodności

: Przechowywać zgodnie z miejscowymi przepisami.

Informacje dodatkowe o warunkach przechowywania

Należy stosować się do wskazań umieszczonych na etykietach. Przechowywać w suchym, chłodnym i dobrze wentylowanym miejscu. Trzymać z dala od ciepła i bezpośredniego światła słonecznego.

Przechowywać pojemnik szczelnie zamknięty.

Trzymać z dala od źródeł ognia. Nie palić. Nie dopuszczać nieupoważnionych osób.

Pojemniki, które zostały otwarte muszą być ponownie uszczelnione i przechowywane w położeniu pionowym aby nie dopuścić do wycieku substancji.

Zanieczyszczony materiał absorbujący może stanowić takie samo zagrożenie jak rozlany produkt.

7.3 Szczególne zastosowanie(-a) końcowe

Zalecenia : Niedostępne.

Rozwiązania specyficzne dla sektora przemysłowego : Niedostępne.

Przestrzeganie odpowiednich standardów utrzymania czystości, regularne bezpieczne usuwanie materiałów odpadowych oraz regularne konserwowanie filtrów komory natryskowej zminimalizuje ryzyko samoczynnego zapłonu i innych zagrożeń pożarowych.

Przed użyciem tego materiału proszę najpierw zapoznać się ze scenariuszem narażenia, o ile go dołączono dla określonego zastosowania końcowego, środkami kontroli i dodatkowymi uwagami dotyczącymi wyposażenia ochrony osobistej.

SEKCJA 8: Kontrola narażenia/środki ochrony indywidualnej

Informacje podane w tym punkcie zawierają ogólne porady i wytyczne. Dla uzyskania informacji dotyczących konkretnych zastosowań, według scenariuszy narażenia, należy zapoznać się z wykazem zidentyfikowanych zastosowań w Sekcji 1.

8.1 Parametry dotyczące kontroli

Najwyższe dopuszczalne stężenia

Nazwa produktu/składnika	Wartości graniczne narażenia
Iron Oxide	Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 stycznia 2020 r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (t.j. Dz. U. 2020, poz. 61) (Polska, 1/2020). NDS: 5 mg/m ³ , (w przeliczeniu na Fe) 8 godzin. Postać: frakcja wdychalna NDSCh: 10 mg/m ³ , (w przeliczeniu na Fe) 15 minuty. Postać: frakcja wdychalna NDSCh: 5 mg/m ³ , (w przeliczeniu na Fe) 15 minuty. Postać: frakcja respirabilna NDS: 2.5 mg/m ³ , (w przeliczeniu na Fe) 8 godzin. Postać: frakcja respirabilna
Ditlenku tytanu	Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 stycznia 2020 r. w sprawie najwyższych

SEKCJA 8: Kontrola narażenia/środki ochrony indywidualnej

Tlenki żelaza

dopuszczalnych stężeń i nateżeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (t.j. Dz. U. 2020, poz. 61) (Polska, 1/2020).

NDS: 10 mg/m³ 8 godzin. Postać: frakcja wdychalna
Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 stycznia 2020 r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i nateżeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (t.j. Dz. U. 2020, poz. 61) (Polska, 1/2020).

NDS: 5 mg/m³, (w przeliczeniu na Fe) 8 godzin. Postać: frakcja wdychalna

NDSCh: 10 mg/m³, (w przeliczeniu na Fe) 15 minuty. Postać: frakcja wdychalna

NDSCh: 5 mg/m³, (w przeliczeniu na Fe) 15 minuty. Postać: frakcja respirabilna

NDS: 2.5 mg/m³, (w przeliczeniu na Fe) 8 godzin. Postać: frakcja respirabilna

Zalecane procedury monitoringu

- : Jeżeli produkt zawiera składniki, na które ekspozycja jest ograniczona może być niezbędny monitoring osobisty, monitoring środowiska pracy lub biologiczny w celu określenia skuteczności wentylacji lub inny sposób kontroli konieczności używania środków ochrony dróg oddechowych. Powinno się odnieść do standardów monitorowania, takich jak: Norma Europejska EN 689 (Atmosfery miejsca pracy - Wskazówki odnoszące się do zastosowania i używania procedur oceny narażenia przez drogi oddechowe środkami chemicznymi w celu porównania z wartościami progowymi i strategią pomiarów) Norma Europejska EN 14042 (Atmosfery miejsca pracy - Wskazówki odnoszące się do zastosowania i używania procedur oceny narażenia na środki chemiczne i biologiczne) Norma Europejska EN 482 (Atmosfery miejsca pracy - Ogólne wymagania odnoszące się do procedur wykonawczych służących do pomiarów środków chemicznych) Konieczne będzie również odniesienie się do krajowej dokumentacji związanej z metodami określenia substancji niebezpiecznych.
- : Cały czas należy monitorować wszystkie miejsca pracy, włącznie z miejscami, które mogą nie być równomiernie przewietrzane.

DNEL/DMEL

Brak dostępnych poziomów DNEL/DMEL.

PNEC

Brak dostępnych stężeń PNEC.

8.2 Kontrola narażenia

Stosowne techniczne środki kontroli

- : Unikać wdychania pyłu. W miarę możliwości, należy to robić za pomocą miejscowego systemu wentylacyjnego i ogólnego wywiewania oparów. Jeżeli środki te nie wystarczą dla utrzymywania stężenia pyłu poniżej NDS, należy stosować odpowiednie wyposażenie do ochrony dróg oddechowych.
- : Użytkownicy powinni brać pod uwagę narodowe Najwyższe Dopuszczalne Stężenia lub inne wartości równoważne.

Indywidualne wyposażenie ochronne.

Środki zachowania higieny

- : Wymyć dokładnie ręce, przedramiona oraz twarz po pracy z produktami chemicznymi, przed jedzeniem, paleniem tytoniu oraz używaniem toalety, a także po zakończeniu zmiany. Do usunięcia potencjalnie skażonej odzieży, powinny być zastosowane właściwe techniki. Należy wyprać skażoną odzież przed ponownym użyciem. Należy się upewnić czy stanowiska do przemywania oczu i prysznic bezpieczeństwa znajdują się w pobliżu miejsca pracy.

Ochronę oczu lub twarzy

- : Ochronne okulary lub maski powinny być noszone wszędzie, gdzie istnieje niebezpieczeństwo kontaktu z substancją.

SEKCJA 8: Kontrola narażenia/środki ochrony indywidualnej

Ochronę skóry

Ochronę rąk

: Nosić odpowiednie rękawice z homologacją zgodną z EN374.

Rękawice

: Rękawice do ochrony przed krótkim, powtarzającym się lub długim narażeniem (480 min): nosić rękawice gumowe, takie jak rękawice nitylowe lub neoprenowe. Ze względu na różnorodne warunki (np. temperatura, ścieranie) zastosowanie rękawic chroniących przed substancjami chemicznymi może w praktyce być znacznie krótsze niż czas przenikania określony w testach.

Nie istnieje taki materiał lub kombinacja materiałów na rękawice, które dałyby nieograniczoną odporność na pojedynczą substancję chemiczną lub zestaw substancji chemicznych.

Czas przebicia musi być dłuższy niż całkowity czas użytkowania produktu.

Należy przestrzegać instrukcji i informacji podanych przez producenta rękawic dotyczących ich użytkowania, przechowywania, konserwacji i wymiany.

Należy regularnie wymieniać rękawice oraz w przypadku jakiegokolwiek śladu uszkodzenia materiału rękawicy.

Zawsze należy się upewnić, czy rękawice są wolne od wad oraz czy są przechowywane i użytkowane we właściwy sposób.

Charakterystyka oraz efektywność rękawicy może zostać zredukowana z powodu fizycznego/chemicznego uszkodzenia lub niedostatecznej konserwacji.

Stosowanie kremów ochronnych pomaga chronić odkryte obszary skóry, lecz nie należy ich stosować już po wystawieniu skóry na działanie substancji.

Użytkownik musi sprawdzić, aby ostateczny wybór rękawic służących do pracy z niniejszym produktem był jak najbardziej adekwatny oraz, że bierze pod uwagę szczególne warunki użytkowania, według określonego przez użytkownika stopnia ryzyka.

Ochrona ciała

: Pracownicy powinni nosić ubranie ochronne. Ubrania ochronne należy dobierać starannie, aby nie powodowały podrażnień skóry nadgarstków i szyi poprzez kontakt z proszkiem.

: W zależności od wykonywanego zadania należy stosować ubiór ochronny odpowiedni do potencjalnego ryzyka i zatwierdzone przez kompetentną osobę przed przystąpieniem do pracy.

Inne środki ochrony skóry

: Przed rozpoczęciem operowania tym produktem, należy wybrać odpowiednie obuwie i dodatkowe środki ochrony skóry, bazując na wykonywanych zadaniach i związanych z nimi zagrożeniem. Podlegają one zatwierdzeniu przez specjalistę BHP.

Ochronę dróg oddechowych

: Jeżeli robotnicy są narażeni na stężenia powyżej dopuszczalnych wartości, muszą stosować odpowiednie, legalizowane urządzenia oddechowe. Zaleca się: filtr lotnych cząstek stałych, P2-P3 (EN14387). Wybór maski oddechowej powinien być dokonany na podstawie znanego lub oczekiwanego poziomu ekspozycji, niebezpieczeństwa produktu i limitów bezpieczeństwa pracy wybranej maski.

Kontrola narażenia środowiska

: Nie odpuszczać do przedostania się do kanalizacji, zbiorników i cieków wodnych.

Przed użyciem tego materiału proszę najpierw zapoznać się ze scenariuszem narażenia, o ile go dołączono dla określonego zastosowania końcowego, środkami kontroli i dodatkowymi uwagami dotyczącymi wyposażenia ochrony osobistej. Informacje zawarte w niniejszej karcie charakterystyki produktu chemicznego nie zwalniają użytkownika od określenia ryzyka w miejscu pracy, tak jak jest to wymagane w przepisach BHP. Krajowe przepisy BHP dotyczą użytkowania niniejszego produktu w miejscu pracy.

SEKCJA 9: Właściwości fizyczne i chemiczne

Warunki pomiaru wszystkich właściwości dotyczą standardowej temperatury i ciśnienia, chyba że wskazano inaczej.

9.1 Informacje na temat podstawowych właściwości fizycznych i chemicznych

Wygląd

Stan fizyczny

: Ciało stałe.

Kolor

: Brązowy.

SEKCJA 9: Właściwości fizyczne i chemiczne

Zapach	: Brak
Próg zapachu	: Nie dotyczy.
pH	: Nie dotyczy.
Temperatura topnienia/ krzepnięcia	: Nie dotyczy z uwagi na charakter produktu.
Początkowa temperatura wrzenia i zakres temperatur wrzenia	: Nie dotyczy z uwagi na charakter produktu.
Temperatura zapłonu	: Tygla zamkniętego: Nie dotyczy.
Szybkość parowania	: Nie dotyczy z uwagi na charakter produktu.
Palność (ciała stałego, gazu)	: Nie dotyczy z uwagi na charakter produktu.
Górna/dolna granica palności lub górna/dolna granica wybuchowości	: Nie dotyczy z uwagi na charakter produktu.
Prężność par	: Niedostępne.
Gęstość par	: Nie dotyczy.
Gęstość względna	: 1.5
Rozpuszczalność	: Nie dotyczy z uwagi na charakter produktu.
Współczynnik podziału: n- oktanol/woda	: Nie dotyczy z uwagi na charakter produktu.
Temperatura samozapłonu	: Nie dotyczy z uwagi na charakter produktu.
Temperatura rozkładu	: Nie dotyczy z uwagi na charakter produktu.
Lepkość	: Kinematyczna (40°C): >20.5 mm ² /s
Właściwości wybuchowe	: W normalnych warunkach przechowywania i stosowania nie nastąpią niebezpieczne reakcje.
Właściwości utleniające	: W normalnych warunkach przechowywania i stosowania nie nastąpią niebezpieczne reakcje.

SEKCJA 10: Stabilność i reaktywność

10.1 Reaktywność	: Dla tego produktu lub jego składników nie ma konkretnych danych testowych dotyczących reaktywności.
10.2 Stabilność chemiczna	: Stabilne w zalecanych warunkach przechowywania i obchodzenia się (patrz Sekcja 7).
10.3 Możliwość występowania niebezpiecznych reakcji	: W normalnych warunkach przechowywania i stosowania nie nastąpią niebezpieczne reakcje.
10.4 Warunki, których należy unikać	: Wystawiony na wysokie temperatury może wytworzyć niebezpieczne produkty rozpadu.
10.5 Materiały niezgodne	: Nie dotyczy.
10.6 Niebezpieczne produkty rozkładu	: Produkty rozkładu mogą zawierać następujące materiały: tlenek węgla, dwutlenek węgla, dym, tlenki azotu.

Patrz rozdział 7: POSŁUGIWANIE SIĘ PRODUKTEM I MAGAZYNOWANIE oraz rozdział 8: KONTROLA NARAŻENIA/OSOBISTE ŚRODKI OCHRONNE w celu uzyskania dodatkowych informacji związanych z posługiwaniem się materiałem i ochroną pracowników.

SEKCJA 11: Informacje toksykologiczne**11.1 Informacje dotyczące skutków toksykologicznych**

Nie ma dostępnych danych dotyczącej niniejszej mieszaniny. Procedura stosowana dla uzyskania klasyfikacji zgodnie z Rozporządzeniem (WE) Nr 1272/2008 [CLP/GHS]. Szczegóły podano w Sekcjach 2 i 3.

Uwzględniono opóźnione i bezpośrednie działanie, a także działanie chroniczne składników przy krótkotrwałej i długotrwałej ekspozycji drogą pokarmową, przez wdychanie, przez kontakt ze skórą i z oczami, tam gdzie takie informacje są znane.

Proszki stosowane do powlekania, mogą powodować miejscowe podrażnienia skóry, w jej zagięciach lub pod ciasnymi częściami ubrania.

Toksyczność ostra

Nazwa produktu/składnika	Wynik	Gatunki	Dawka	Narażenie
UV Absorber	LD50 Droga pokarmowa	Szczur	1500 mg/kg	-

Szacunki toksyczności ostrej

Brak dostępnych danych

Działanie żrące/drażniące na skórę

Nazwa produktu/składnika	Wynik	Gatunki	Wynik	Narażenie	Wyniki obserwacji
UV Absorber	Oczy - Powoduje słabe podrażnienie	Królik	-	100 mg	-

Wnioski/Podsumowanie : Niedostępne.

Działanie uczulające

Brak dostępnych danych

Wnioski/Podsumowanie : Niedostępne.

Mutagenność

Brak dostępnych danych

Rakotwórczość

Brak dostępnych danych

Szkodliwe działanie na rozrodczość

Brak dostępnych danych

Teratogeniczność

Brak dostępnych danych

Działanie toksyczne na narządy docelowe – narażenie jednorazowe

Nazwa produktu/składnika	Kategoria	Droga narażenia	Organy narażone na działanie
Brak dostępnych danych			

Działanie toksyczne na narządy docelowe – narażenie powtarzane

Nazwa produktu/składnika	Kategoria	Droga narażenia	Organy narażone na działanie
UV Absorber	Kategoria 1	-	-

Zagrożenie spowodowane aspiracją

Nazwa produktu/składnika	Wynik
Brak dostępnych danych	

Inne informacje : Niedostępne.

SEKCJA 12: Informacje ekologiczne**12.1 Toksyczność**

Nie ma dostępnych danych dotyczącej niniejszej mieszaniny.

Pozostałości proszków do powlekania nie powinny dostawać się do ścieków, ani cieków wodnych, ani do miejsc składowania, gdzie mogłyby zanieczyścić wody gruntowe lub powierzchniowe.

Procedura stosowana dla uzyskania klasyfikacji zgodnie z Rozporządzeniem (WE) Nr 1272/2008 [CLP/GHS].
Szczegóły podano w Sekcjach 2 i 3.

12.2 Trwałość i zdolność do rozkładu

Nazwa produktu/składnika	Test	Wynik	Dawka	Inoculum
Brak dostępnych danych				

Wnioski/Podsumowanie : Niedostępne.

Nazwa produktu/składnika	Okres połowicznego rozkładu w środowisku wodnym	Fotoliza	Podatność na rozkład biologiczny
Brak dostępnych danych			

12.3 Zdolność do bioakumulacji

Nazwa produktu/składnika	LogP _{ow}	BCF	Potencjalne
UV Absorber	-	49.3 do 437.1	niskie

12.4 Mobilność w glebie

Współczynnik podziału gleba/woda (K_{oc}) : Niedostępne.

Mobilność : Niedostępne.

12.5 Wyniki oceny właściwości PBT i vPvB

Ta mieszanina nie zawiera żadnych substancji, które oceniono jako PBT lub vPvB.

12.6 Inne szkodliwe skutki działania : Brak doniesień o niepożądanych skutkach lub krytycznych zagrożeniach.

: Należy unikać rozprzestrzeniania się rozlanego materiału jego spływania do gleby lub kontaktu z glebą, ciekami wodnymi, drenami i kanalizacją.

SEKCJA 13: Postępowanie z odpadami**13.1 Metody unieszkodliwiania odpadów****Produkt**

Metody likwidowania : Tworzenie odpadów powinno być unikane lub ograniczane do minimum, jeśli możliwe. Utylizacja niniejszego produktu, roztworów lub produktów pochodnych powinna w każdym przypadku być zgodna z wymogami ochrony środowiska i legislacji związanej z utylizacją odpadów a także z wymogami władz lokalnych. Należy utylizować nadmiar produktów i produkty nie nadające się do recyklingu w licencjonowanym przedsiębiorstwie utylizacji odpadów. Nie należy przekazywać nieoczyszczonych odpadów do kanalizacji, chyba że spełniają wymogi wszystkich stosownych organów.

Odpady niebezpieczne : Tak.

Europejski katalog Odpadów (EWC) : odpady farb i lakierów zawierających rozpuszczalniki organiczne lub inne substancje niebezpieczne 08 01 11*

SEKCJA 13: Postępowanie z odpadami

Postępowanie z odpadami : Nie odpuszczać do przedostania się do kanalizacji, zbiorników i cieków wodnych. Likwidować zgodnie z wszystkimi stosownymi przepisami federalnymi, stanowymi i lokalnymi.
Jeśli produkt zostanie zmieszany z innymi odpadami, oryginalny kod odpadu produktu może nie być odpowiedni i powinien zostać przypisany odpowiedni kod odpadu.
W celu uzyskania dodatkowych informacji, należy się skontaktować z miejscowymi władzami zarządzającymi odpadami.

Opakowanie

Metody likwidowania : Tworzenie odpadów powinno być unikane lub ograniczane do minimum, jeśli możliwe. Odpady opakowaniowe należy poddawać recyklingowi. Spalanie lub składowanie w terenie należy rozważać jedynie wówczas gdy nie ma możliwości recyklingu.

Postępowanie z odpadami : Stosując informacje zawarte w niniejszej karcie charakterystyki produktu, należy uzyskać wskazówki od odpowiednich władz zarządzających odpadami co do klasyfikacji pustych pojemników. Puste pojemniki muszą być utylizowane lub odnowione. Usunąć pojemniki zanieczyszczone przez produkt zgodnie z lokalnymi i krajowymi przepisami.

Europejski katalog Odpadów (EWC) : opakowania zawierające pozostałości substancji niebezpiecznych lub zanieczyszczone takimi substancjami 15 01 10*

Specjalne środki ostrożności : Usuwać produkt i jego opakowanie w sposób bezpieczny. Należy zachować ostrożność podczas operowania opróżnionymi pojemnikami, które nie zostały wyczyszczone lub wypłukane od wewnątrz. Puste pojemniki lub ich wykładziny mogą zachowywać resztki produktu. Należy unikać rozprzestrzeniania się rozlanego materiału jego spływania do gleby lub kontaktu z glebą, ciekami wodnymi, drenami i kanalizacją.

SEKCJA 14: Informacje dotyczące transportu

	ADR/RID	IMDG	IATA
14.1 Numer UN (numer ONZ)	Nie podlega przepisom.	Not regulated.	Not regulated.
14.2 Prawidłowa nazwa przewozowa UN	-	-	-
14.3 Klasa(y) zagrożenia w transporcie/ Etykiety	-	-	-
14.4 Grupa pakowania	-	-	-
14.5 Zagrożenia dla środowiska	Nie.	No.	No.
Dodatkowa informacja	-	-	-

14.6 Szczególne środki ostrożności dla użytkowników : **Transport na terenie użytkownika:** należy zawsze transportować w zamkniętych pojemnikach, które znajdują się w pozycji pionowej i są zabezpieczone. Należy się upewnić, że osoby transportujące produkt wiedzą, co należy czynić w przypadku wypadku lub rozlania.

SEKCJA 14: Informacje dotyczące transportu

14.7 Transport luzem : Nie dotyczy.

zgodnie z instrumentami

IMO

Opisy wielu sposobów wysyłki podano tylko w celach informacyjnych i nie uwzględniają one rozmiarów pojemnika. Obecność opisu wysyłki dla konkretnego sposobu transportu (morzem, drogą lotniczą itp.) nie oznacza, że produkt jest odpowiednio zapakowany dla tego sposobu transportu. Przed wysyłką należy sprawdzić, czy opakowanie jest właściwe, a zapewnienie zgodności z obowiązującymi przepisami jest wyłącznym obowiązkiem osoby oferującej produkt do transportu. Osoby ładujące i rozładowujące niebezpieczne towary muszą zostać przeszkolone pod kątem wszelkich zagrożeń ze strony tych substancji oraz wszelkich działań w razie sytuacji awaryjnych.

SEKCJA 15: Informacje dotyczące przepisów prawnych

15.1 Przepisy prawne dotyczące bezpieczeństwa, zdrowia i ochrony środowiska specyficzne dla substancji lub mieszaniny

Rozporządzenie UE (WE) Nr. 1907/2006 (REACH)

Aneks XIV - Wykaz substancji podlegających procedurze udzielania zezwoleń

Aneks XIV

Żaden ze składników nie znajduje się w wykazie.

Ograniczenia dotyczące : Nie dotyczy.

produkcji, wprowadzania

do obrotu i stosowania

niektórych

niebezpiecznych

substancji, preparatów i

wyrobów

Inne przepisy UE

Zawartość (2010/75/EU) : 0 w/w

lotnych 0 g/l

związków

organicznych

(VOC)

Dyrektywa Seveso

Niniejszy produkt nie znajduje się pod kontrolą na mocy rozporządzenia Seveso.

Przepisy narodowe

Odnosiniki

: Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 1 lutego 2007 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o produktach biobójczych (Dz.U. 2007.39.252 z późniejszymi zmianami)

Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 1 lutego 2007 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o produktach biobójczych (Dz.U. 2007.39.252 z późniejszymi zmianami)

Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 16 stycznia 2007 r. w sprawie szczegółowych wymagań dotyczących ograniczenia emisji lotnych związków organicznych powstających w wyniku wykorzystywania rozpuszczalników organicznych w niektórych farbach i lakierach oraz w preparatach do odnawiania pojazdów (Dz.U. 2007.11.72 z późniejszymi zmianami)

Rozporządzenie Ministra Ochrony Środowiska z dnia 27 lipca 2004 r. w sprawie dopuszczalnych mas substancji które mogą być odprowadzane w ściekach przemysłowych (Dz.U. 2004.180.1867)

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 26 stycznia 2010 r. w sprawie wartości odniesienia dla niektórych substancji w powietrzu (Dz.U. 2010.16.87)

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 18 listopada 2014 r. w sprawie warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi,

SEKCJA 15: Informacje dotyczące przepisów prawnych

oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego (Dz.U. 2014.0.1800)

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 grudnia 2014 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz.U. 2014.0.1923)

Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 11 czerwca 2012 r. w sprawie kategorii substancji niebezpiecznych i mieszanin niebezpiecznych, których opakowania wyposaża się w zamknięcia utrudniające otwarcie przez dzieci i wyczuwalne dotykiem ostrzeżenie o niebezpieczeństwie (Dz.U. 2012.0.688 z późniejszymi zmianami)

Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 24 lipca 2012 r. w sprawie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy (Dz.U. 2012.0.890)

Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 30 grudnia 2004 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy związanej z występowaniem w miejscu pracy czynników chemicznych (Dz.U. 2005.11.86 z późniejszymi zmianami)

Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 2 lutego 2011 r. w sprawie badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (Dz.U. 2011.33.166)

Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 20 kwietnia 2012 r. w sprawie oznakowania opakowań substancji niebezpiecznych i mieszanin niebezpiecznych oraz niektórych mieszanin (Dz.U. 2012.0.445 z późniejszymi zmianami)

Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 10 sierpnia 2012 r. w sprawie kryteriów i sposobu klasyfikacji substancji chemicznych i ich mieszanin (Dz.U. 2012.0.1018 z późniejszymi zmianami)

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz.U. 2010.109.719)

Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 stycznia 2004 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy czyszczeniu powierzchni, malowaniu natryskowym i natryskiwaniu cieplnym (Dz.U. 2004.16.156)

Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 6 czerwca 2014 r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (Dz.U. 2014.0.817)

Umowa europejska dotycząca międzynarodowego przewozu drogowego towarów niebezpiecznych (ADR) sporządzona w Genevie dnia 30 września 1957 r. (Dz.U. 1975.35.189 z późniejszymi zmianami)

Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 15 października 2009 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o ochronie przeciwpożarowej (Dz.U. 2009.178.1380 z późniejszymi zmianami)

Ustawa z dnia 13 czerwca 2013 r. o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi (Dz.U. 2013.0.888)

Obwieszczenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 28 sierpnia 2003 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy (Dz.U. 2003.169.1650)

Ustawa z dnia 19 sierpnia 2011 r. o przewozie towarów niebezpiecznych (Dz.U. 2011.227.1367 z późniejszymi zmianami)

Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz.U. 2013.0.21 z późniejszymi zmianami)

15.2 Ocena bezpieczeństwa chemicznego : Nie przeprowadzono oceny bezpieczeństwa chemicznego.

SEKCJA 16: Inne informacje

✔ Wskazuje informacje, które zmieniły się od czasu poprzedniej wersji.

- Skróty i akronimy** : ATE = Szacunkowa toksyczność ostra
 CLP = Rozporządzenie dotyczące klasyfikacji, oznakowania i pakowania (Rozporządzenie (WE) nr 1272/2008)
 DMEL = Pochodny Poziom Powodujący Minimalne Zmiany
 DNEL = Pochodny Poziom Niepowodujący Zmian
 EUH statement = CLP = Zwrot wskazujący rodzaj zagrożenia
 PBT = Trwały, wykazujący zdolność do bioakumulacji i toksyczny
 PNEC = Przewidywane Stężenie Niepowodujące Zmian w Środowisku
 RRN = Numer rejestracyjny REACH
 vPvB = Bardzo trwałe i wykazujący bardzo dużą zdolność do bioakumulacji
 N/A = Niedostępne
- Podstawowe pozycje literaturowe i źródła danych** : Rozporządzenie (WE) Nr 1272/2008 [CLP]
 ADR = Europejskie Porozumienie dotyczące Międzynarodowych Przewozów Niebezpiecznych Towarów Transportem Drogowym
 IATA = Międzynarodowe Zrzeszenie Przewoźników Powietrznych
 IMDG = Międzynarodowy Morski Kod Towarów Niebezpiecznych
 Spełnia wymogi określone w rozporządzeniu (WE) nr 1907/2006 (REACH), załącznik II, ze zmianami wprowadzonymi przez rozporządzenie Komisji (UE) 2015/830
 Rozporządzeniem (WE) nr 2012/18/UE
 Directive 2008/98/EC, and relative amendments & additions
 Rozporządzeniem (WE) 2009/161/UE
 CEPE Guidelines

Procedura stosowana dla uzyskania klasyfikacji zgodnie z Rozporządzeniem (WE) Nr 1272/2008 [CLP/GHS]

Klasyfikacja	Uzasadnienie
Aquatic Chronic 3, H412	Metoda kalkulacji

- Pełny tekst zwrotów H** : H302 : Działa szkodliwie po połknięciu.
 H372 : Powoduje uszkodzenie narządów poprzez długotrwałe lub powtarzane narażenie.
 H410 : Działa bardzo toksycznie na organizmy wodne, powodując długotrwałe skutki.
 H412 : Działa szkodliwie na organizmy wodne, powodując długotrwałe skutki.
- Pełny tekst klasyfikacji [CLP/GHS]** : Acute Tox. 4 : TOKSYCZNOŚĆ OSTRA - Kategoria 4
 Aquatic Chronic 1 : ZAGROŻENIE DŁUGOTRWAŁE (PRZEWLEKŁE) DLA ŚRODOWISKA WODNEGO - Kategoria 1
 Aquatic Chronic 3 : ZAGROŻENIE DŁUGOTRWAŁE (PRZEWLEKŁE) DLA ŚRODOWISKA WODNEGO - Kategoria 3
 STOT RE 1 : DZIAŁANIE TOKSYCZNE NA NARZĄDY DOCELOWE - POWTARZANE NARAŻENIE - Kategoria 1
- Data wydruku** : 26, Listopad, 2021.
- Data wydania/ Data aktualizacji** : 26, Listopad, 2021
- Data poprzedniego wydania** : 25, Wrz, 2021
- : Jeśli nie podano daty uprzedniej walidacji, w celu uzyskania dalszych informacji należy skontaktować się z dostawcą.
- Wersja** : 1.05

Informacja dla czytelnika

SEKCJA 16: Inne informacje

Zaleca się, aby każdy klient lub odbiorca tej karty charakterystyki substancji niebezpiecznej (SDS) uważnie się z nią zapoznał, jak również z innymi źródłami informacji, jeśli jest to potrzebne lub właściwe, aby być świadomym i dobrze zrozumieć dane zawarte na tej karcie oraz zagrożenia związane z tym produktem. Niniejsze informacje podaje się w dobrej wierze i uważa się je za dokładne na dzień podany w tym dokumencie. Nie udziela się jednak w tym względzie żadnej gwarancji, ani wyraźnej, ani dorozumianej. Informacje przedstawione tutaj dotyczą tylko produktu wysyłanego. Dodanie jakiegokolwiek substancji może zmienić jego skład, zagrożenia i ryzyko związane z tym produktem. Produktów nie wolno ponownie pakować, modyfikować ani barwić z wyjątkiem sytuacji wskazanej przez producenta, dotyczy to również wprowadzania produktów innych firm lub stosowania czy dodawania produktów w proporcjach niezdefiniowanych przez producenta. Wymogi regulacyjne mogą podlegać zmianom i mogą być różne w różnych lokalizacjach i jurysdykcjach. Klient/nabywca/użytkownik jest odpowiedzialny za zapewnienie, aby jego postępowanie było zgodne ze wszelkimi krajowymi, federalnymi, stanowymi i prowincjonalnymi lub lokalnymi przepisami prawa. Warunki użytkowania produktu nie są objęte kontrolą producenta; klient/nabywca/użytkownik jest odpowiedzialny za określenie warunków niezbędnych do bezpiecznego użytkowania tego produktu. Klient/nabywca/użytkownik nie powinien użytkować tego produktu do żadnego innego celu niż ten wskazany w odpowiedniej sekcji tej karty, nie kontaktując się najpierw z dostawcą w celu uzyskania na piśmie instrukcji postępowania z produktem. Ze względu na dużą ilość źródeł informacji, takich jak karty charakterystyki produktu od poszczególnych producentów, producent nie może ponosić odpowiedzialności za takie karty uzyskiwane z innych źródeł.